

Стратегічний план розвитку Благодатненської об'єднаної територіальної громади на 2019 – 2015 роки

Підготовлено Робочою групою зі стратегічного планування Благодатненської об'єднаної територіальної громади

За підтримки Асоціації об'єднаних територіальних громад

в рамках проекту

«Впровадження інструментів ефективного муніципального менеджменту та правнича допомога громадам»
Реалізується за підтримки Програми «U-LEAD з Європою»

2019 рік

Зміст

Вступ	2
1. Процес стратегічного планування	3
2. Коротка характеристика громади	6
3. Місія, Стратегічне бачення та напрями розвитку громади	9
4. Стратегічні Напрями та Стратегічні цілі розвитку Благодатненської ОТГ	10
5. Стратегічні та оперативні цілі за Напрямами.	11
Напрямок А. Економічне зростання громади.	11
А.1. Створення засад задля належного управління громадою	13
А.2. Підтримка фермерських та особистих селянських господарств	14
А.3. Сприяння розвитку сільського зеленого туризму	15
Напрямок В. Забезпечення населення якісними та доступними послугами	17
В.1. Забезпечення сталим водопостачанням та транспортними послугами	18
В.2. залучення молодих фахівців (в медичні, освітні та культурні заклади)	21
В.3. Забезпечення доступності та якості медичних послуг	22
В.4. Підвищення якості надання освітніх послуг (шкільна та позашкільна освіта)	23
В.5. Покращення доступу до адміністративних та соціальних послуг	25
Напрямок С. Розвиток людського капіталу та громадської активності населення	27
С.1. Створення умов для творчого розвитку та формування здорового способу життя	28
С.2. Розвиток громадської активності мешканців щодо місцевого самоврядування та розвитку ОТГ	30
С.3. Благоустрій та розвиток місць громадського публічного простору	32
Напрямок D. Формування безпечного середовища	33
D.1. Забезпечення санітарного та екологічного благополуччя	33
D.2. Забезпечення цивільного захисту та громадської безпеки	35
D.3. Збереження водойм та відновлення лісосмуг	37
6. Впровадження та моніторинг	38
7. Узгодженість Стратегічного плану Благодатненської ОТГ зі Стратегією розвитку Миколаївської області	39

Вступ

Стратегічне планування розвитку територіальних громад – це системна технологія обґрунтування та ухвалення найважливіших рішень щодо місцевого розвитку, визначення бажаного майбутнього стану території та способу її досягнення, що базується на аналізі зовнішнього оточення та її внутрішнього потенціалу і полягає у формуванні узгоджених із територіальною громадою дій, на реалізації яких концентруються зусилля, ресурси основних суб'єктів місцевого розвитку.

Влада на місцевому рівні має сьогодні багато проблем, пов'язаних з економічною нерівністю приєднаних сіл, безробіттям, занедбаною інфраструктурою, з браком водних ресурсів, забрудненням навколишнього середовища та незадовільними способами утилізації сміття.

Тому саме стратегічне планування повинно дати можливість застосування інтегрованого системного підходу до місцевого розвитку, підкреслити конкурентні переваги території громади, що ґрунтуються на природних, матеріальних, фінансових, трудових, соціальних, інтелектуальних ресурсах, які при належній організації та об'єднанні зусиль, можна використовувати для вирішення нагальних проблем місцевого розвитку.

Стратегічне планування є інструментом, який об'єднує зусилля місцевої влади, лідерів громади, підприємців, пересічних громадян та створює публічно-приватне партнерство задля ефективного використання наявних у громаді ресурсів та залучення додаткових, а також для вирішення питань, пов'язаних з розвитком громади та покращенням якості життя всіх громадян.

Благодатненська об'єднана територіальна громада Арбузинського району Миколаївської області була утворена в рамках адміністративної реформи відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». 28 грудня 2016 року відбулась перша сесія Благодатненської сільської ради, на якій було прийнято рішення щодо реорганізації Семенівської, Воєводської, Садівської, Рябоконицької та Новогригорівської сільських рад, а саме приєднання їх до Благодатненської сільської ради.

«Об'єднавши території декількох сільських рад наша громада успадкувала різноманітні проблеми та труднощі, які ми разом повсякденно намагаємось подолати. За два роки вже є позитивні зрушення та досягнення, але, на сьогодні, ми повинні не просто жити з дня в день, вирішуючи поточні проблеми, але й мати чіткий план дій, за яким ми будуватиме наша майбутнє. Стратегічний план розвитку Благодатненської об'єднаної територіальної громади розроблявся з урахуванням інтересів всіх сіл, що входять до складу територіальної громади. Документ створювався Робочою групою в складі представників місцевої влади та бізнесу, депутатів, старост, громадських активістів.

Для сумісної реалізації усіх заходів та досягнення поставлених цілей запрошую активних та небайдужих членів громади, представників депутатського корпусу, керівників підприємств та фермерських господарств, молодь та школярів до співпраці заради розбудови нашої громади».

В.А.Неграй, сільській голова Благодатненської ОТГ

1. Процес стратегічного планування

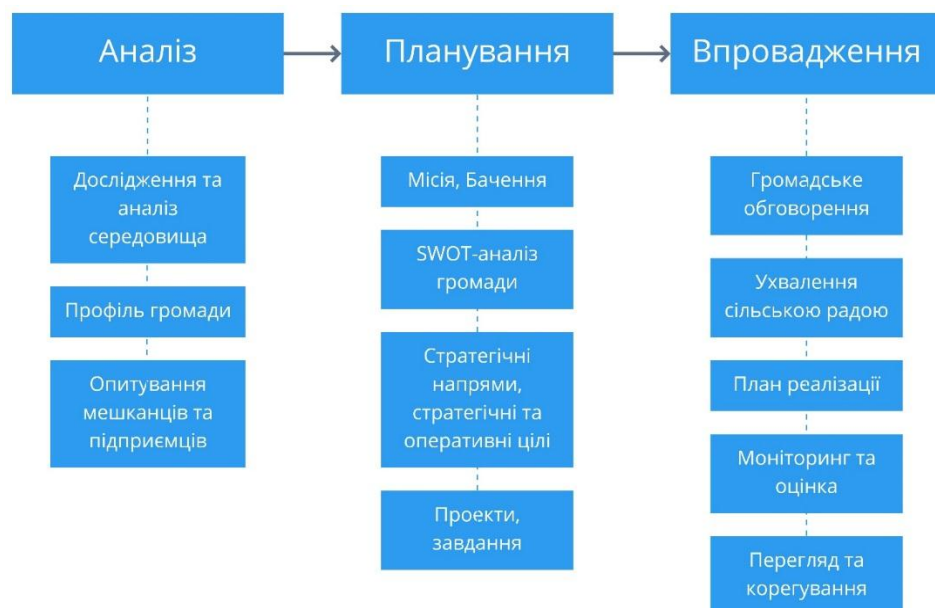
Для створення Стратегічного плану розвитку Благодатненської ОТГ було затверджено склад Робочої групи з розробки Стратегічного плану розвитку громади розпорядженням селищного голови №61-р\о від 29 серпня 2018р. До РГ було включено представників органу місцевого самоврядування, освітніх установ, організацій громадянського суспільства, приватного сектору та інших. Робоча група працювала та приймала рішення шляхом обговорень на засіданнях та робочих групах. Крім того, було проведено анкетування мешканців, школярів та представників малого та середнього бізнесу, а також проаналізовано соціально-економічний стан Благодатненської ОТГ. Робота над розробкою Стратегічного плану розвитку Благодатненської ОТГ тривала з серпня 2018року до березня 2019року.

Методична та консультаційна допомога надана експертами Асоціації ОТГ в рамках проекту «Впровадження інструментів ефективного муніципального менеджменту та правнича допомога громадам», що реалізується за підтримки Програми «U-LEAD з Європою». Консультації та зустрічі, що були проведені з членами Робочої групи, представниками громади та місцевого бізнесу, сприяли посиленню їх зацікавленості та забезпечили взаємну згоду стосовно основних пріоритетів розвитку, як головних елементів Стратегічного плану.

Процес розробки Стратегічного плану оснований на партнерсько-експертній моделі підготовки документів стратегічного характеру з урахування трьох базових принципів стратегічного планування:

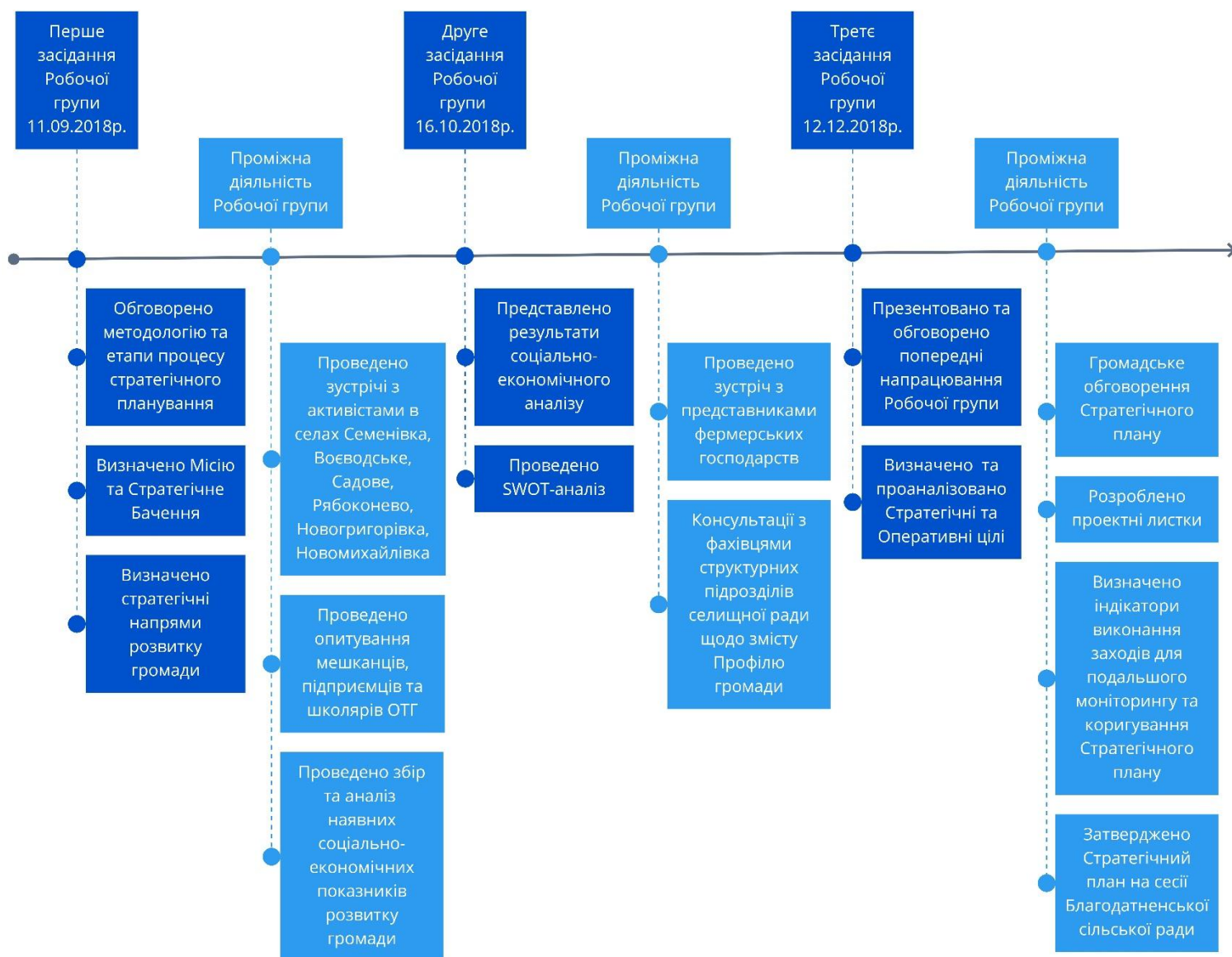
1. **Партнерства** – залучення всіх зацікавлених сторін до процесу розробки Стратегічного плану,
2. **Реалістичності** – цілі та завдання визначено з урахуванням наявних ресурсів, можливостей для розвитку, повноважень громади,
3. **Прозорості процесу** – відкритість та прозорість обговорення результатів роботи, а також забезпечення максимально ефективної співпраці зі СМІ як у процесі підготовки, так і під час реалізації Стратегічного плану.

Схематично процес стратегічного планування можна розділити на три основних частини:

По перше було організовано збір та аналіз наявних даних про стан соціально-економічного розвитку громади, на основі яких формувався Профіль громади (додається до Стратегічного плану). Паралельно проводилось опитування мешканців, підприємців та школярів громади.

Зважаючи на те, що Благодатненська об'єднана територіальна громада створена в грудні 2016р. ш має дуже мало даних для відстеження попередньої динаміки соціально-економічних процесів тому, на протязі наступних періодів можливе коригування та доповнення як Профілю громади, так и відповідних завдань за Стратегічним планом.

Розроблення Стратегічного плану відбулося з урахуванням положень наступних документів:

- Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2020р., затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014р. №385;
- Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015р. №932;
- Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки;
- Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2020 року, затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від №9 від 16.04.2015 року <http://www.mk.gov.ua/ua/economy/strateg;>
- Програма «Питна вода Миколаївщини»
<https://mkrada.gov.ua/documents/28357.html;>
- Програма поводження з твердими побутовими відходами в Миколаївській області на період до 2020 року <https://www.mk-oblrada.gov.ua/oblasni-programy;>
- Комплексна програма охорони довкілля Миколаївської області на 2018-2020роки, <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decreed/15185166225a82b98e2ba5a.pdf>

Під час розробки Стратегічного плану були використані наступні матеріали:

- Інвестиційний паспорт Благодатненської ОТГ за 2018рік
http://invest.mk.gov.ua/images/docs/inv_pas/p_blagodat_otg_ua.pdf;
- Інвестиційний паспорт Арбузинського району Миколаївської області
http://invest.mk.gov.ua/images/docs/inv_pas/p_arbuzinka_ua.pdf;
- Соціально-економічне становище Миколаївської області у 2018 році
[http://www.mk.gov.ua/store/files/1549638008.pdf.](http://www.mk.gov.ua/store/files/1549638008.pdf)

Список скорочень:

АЗПСМ – амбулаторія загальної практики сімейної медицини

ГО – громадська організація

ЗДО – заклад дошкільної освіти

ЗОШ – загальноосвітня школа

КЗ – комунальний заклад

КП – комунальне підприємство

МВВ - місце видалення відходів

ОЗЗСО – опорний заклад загальної середньої освіти

ОТГ – Об'єднана територіальна громада

РГ – Робоча група з розробки стратегічного плану розвитку громади

ЦПМСД – центр первинної медико – санітарної допомоги

2. Коротка характеристика громади

Благодатненська об'єднана територіальна громада Арбузинського району Миколаївської

області була утворена у грудні 2016 року шляхом добровільного приєднання Семенівської, Воєводської, Садівської, Рябокони́вської та Новогригорівської сільських рад. Територія об'єднаної територіальної громади є нерозривною, її межі визначаються по зовнішніх межах юрисдикцій рад територіальних громад, що об'єдналися. До складу Благодатненської ОТГ входять зараз 11 сіл. Загальна площа сільської ради складає 37000,3000 га .

Таблиця 1. Адміністративний склад Благодатненської об'єднаної територіальної громади

№	Назва пункту населеного	Площа, га	Кількість населення, осіб	Кількість домогосподарств, од.	Розподіл населення за ОТГ, %
1	Благодатне	39,21	1333	574	24
2	Семенівка	33,85	1168	619	21
3	Воєводське	44,21	1282	450	23
4	Садове	13,21	635	208	11,4
5	Рябоконе́ве	18,26	296	120	5,3
6	Новогригорівка	31,21	300	97	5,4
7	Зелена Поляна	3,1	118	52	2,1
8	Новомихайлівка	6,55	207	99	3,7
9	Виноградний Яр	6,04	97	46	1,7
10	Остапівка	8,73	119	86	2,1
11	Булацелове	3,4	4	7	0,1
	Всього	207,77	5559	2358	100

Благодатненська об'єднана територіальна громада згідно з адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Арбузинського району Миколаївської області та розташована в північній частині Арбузинського району Миколаївської області. Відстань від адміністративного центру громади до районного центру — 25 км. Відстань від адміністративного центру громади до обласного центру м. Миколаїв — 150 км.

Східні кордони сільської ради межують з кордонами Новокрасненської сільської ради Арбузинського району, з півдня з Іванівською сільською радою, з заходу та півночі – з Первомайським районом. Південний кордон території Благодатненської сільської ради проходить по річці Південний Буг.

Через територію сільської ради проходить дві автомобільні дороги: загального користування державного значення Р-06 Ульяновка – Миколаїв через м. Вознесенськ (53 км) та міжнародна траса М- 13 (Е584) Кишинів – Полтава. Переважна частина населених пунктів сільської ради сполучена з автомобільними шляхами. На південь, на відстані 21 км. від села Благодатне м. Южноукраїнськ та на – захід, на відстані 23 км., м. Первомайськ.

Найближчі залізничні станції Кавуни, 22 км та Южноукраїнська, 28 км.

Ґрунти в основному представлені чорноземами південними і чорноземами типовими важко-суглинистими за механічним складом з вмістом гумусу.

Таблиця 2. Структура за категоріями земель

Загальна площа ОТГ –	37 000,3
Сільськогосподарські землі -	33 938,6081
✓Рілля	30 289,5716
✓Пасовища	2 351,42
✓Багаторічні насадження	418,584
Ліси та інші лісовкриті площі ,	1 435,34
Забудовані землі	789,2719
Внутрішні води	382,89
Землі запасу,	4 507,8102
✓у т.ч. сільськогосподарські землі	2 926,6154
✓багаторічні насадження	180,774

Територія сільської ради відноситься до зони ризикового землеробства - кількістю опадів у вегетаційний період.

Природно - кліматичні умови регіону та його близькість до ринків збуту продукції є визначальними у спеціалізації сільського господарства. Зона нестійкого зволоження надає перевагу рослинництву перед тваринництвом. Рослинництво представлене в основному виробництвом зерна.

У тваринництві перевага віддається молочно-м'ясному скотарству.

На території громади впроваджують свою діяльність 123 суб'єктів господарювання:

- ✓ Юридичних осіб – 5 суб'єктів (5,4%);
- ✓ Фермерських господарств – 61 суб'єкт (53,4%);
- ✓ Фізичних осіб-підприємців – 57 суб'єктів (41,2%).

Кількість особистих селянських господарств – 1005.

Частка надходжень від суб'єктів малого та середнього підприємництва до місцевого бюджету складає 80%.

Найбільші сільськогосподарські товаровиробники ПП «АП «Благодатненський птахопром», СТОВ «Промінь», ПРАТ «Оберіг», ТОВ «Семенівський агросервіс», ФГ «Адмірал-Агро».

Основна частина продукції тваринництва виробляється у СТОВ «Промінь» та домашніми селянськими господарствами, а переважна частина рослинницької продукції - у великих (ПП АП «Благодатненський Птахопром», СТОВ «Промінь», ПРАТ «Оберіг», середніх сільськогосподарських підприємствах та фермерських господарствах.

Основна частина працездатного населення зайнята у сільському господарстві та у бюджетній сфері. Та частина працездатного населення, яка не ввійшла до облікованої кількості штатних працівників, зайнята переважно домашнім господарством, працює за межами сільської ради, зайнята на сезонних роботах, само зайнята (фермери, одноосібні господарства) або зовсім не працює.

В сільській раді діє п'ять загальноосвітніх шкіл та п'ять постійних дошкільних заклади в селах Рябоконева, Воєводське, Садове, Семенівка, Благодатне. В ЗДО «Капітошка», с.Садове створено інклюзивну групу для дитини з особливими освітніми потребами, яку відвідають 17 дітей.

В сільській раді функціонує 8 лікарняних закладів, в тому числі чотири амбулаторії загальної практики сімейної медицини та чотири ФАПи. Для творчої самореалізації місцевих жителів працюють 7 закладів культури та 7 бібліотек. Для любителів спорту є стадіон, волейбольна площадка. Є спортивні секції.

Сіла Благодатненської ОТГ не газифіковані. Мешканці переважно використовують для опалення будинків тверде паливо, незначна частина – вугілля.

80% території сіл Благодатненської ОТГ мають вуличне освітлення.

Більшість населення Благодатненської ОТГ користуються криницями загального користування (41%). До централізованого водопостачання підключено тільки 24% домогосподарств та ще 20% мають індивідуальні свердловини. Останні 14% примушені використовувати привозну воду.

Благодатненська ОТГ має власний сайт <https://blagodatnenska-gromada.gov.ua> на якому можна дізнатися новини громади, познайомитися з проектами рішень, програмними документами стосовно розвитку ОТГ. Також громада має сторінку на **Facebook** /blagogromada/ яка має позитивний вплив на громадську думку, оскільки висвітлює усі події з життя громади. Вона є менш офіційною, та дає більш можливостей для оборотного зв'язку між владою та мешканцями.

На території Благодатненської ОТГ діють п'ять благодійних організацій. Діяльність цих організацій направлена на розвиток культури та спорту, залучення мешканців до вирішення питань розвитку та благоустрою у селах ОТГ.

Детальнішу інформацію про громаду наведено у Додатку 1. Профіль Благодатненської ОТГ.

3. Місія, Стратегічне бачення та напрями розвитку громади

Місія громади – це основне призначення та сенс її існування, причина її появи, сукупність унікальних історичних і сучасних особливостей та конкурентних переваг громади, які у громаді вже є, та які громада хотіла б зберегти, або здобути у свідомому процесі розвитку громади. Декларуючи Місію громада самовизначається: «Хто ми є і що ми робимо».

МІСІЯ Благодатненської ОТГ - Благодатна громада щасливих, креативних людей, екологічно чиста та економічно самодостатня, де кожний житель є співтворцем добробуту всієї громади.

Стратегічне Бачення – це спільне, погоджене на основі консенсусу, уявлення жителів громади про те, якою громада має виглядати в майбутньому. Визначення Бачення, – це здійснення вибору в ситуації невизначеності і ризику, бажаного стану громади та сценарію розвитку (траєкторії) подій.

Самодостатня сучасна конкурентоспроможна громада, з розвиненим сільським господарством та умовами для розвитку сільського туризму. Комфортна для проживання, з забезпеченням високої якості життя та можливостями для розвитку та самореалізації жителів.

Щоби досягнути Бачення на підставі проведеного соціально-економічного аналізу та визначення основних проблем та конкурентних переваг громади, члени Робочої групи визначили **Напрями розвитку громади**:

A. Економічне зростання ОТГ

B. Забезпечення населення якісними та доступними послугами

C. Розвиток людського капіталу та громадської активності населення

D. Формування безпечного середовища

Далі, для кожного Напрямку визначено відповідні Стратегічні та Оперативні цілі.

Стратегічна ціль – бажаний результат «цілеспрямованої» діяльності у рішенні ключової проблеми з оптимальним використанням ресурсів. Досягнення Стратегічної мети – спосіб (засіб) рішення проблеми чи реалізації можливості.

Кожна Стратегічна ціль конкретизується в Оперативних цілях, що є конкретними, обмеженими у часі алгоритмами дій щодо досягнення стратегічних цілей. Сукупність Оперативних цілей складає Стратегічну ціль.

Оперативні цілі показують, як необхідно проводити зміни та визначають стратегічні цілі кількісно, показують терміни виконання, конкретних виконавців, результат виконання, обсяги та джерела фінансування, конкретні заходи.

4. Стратегічні Напрями та Стратегічні цілі розвитку Благодатненської ОТГ

<p>А. Економічне зростання громади</p>	<p>A.1. Створення засад задля належного управління громадою A.2. Підтримка фермерських та особистих селянських господарств A.3. Сприяння розвитку сільського зеленого туризму</p>
<p>В. Забезпечення населення якісними та доступними послугами</p>	<p>V.1. Забезпечення сталим водопостачанням та транспортними послугами V.2. Залучення молодих фахівців (у медичні, освітні та культурні заклади) V.3. Забезпечення доступності та якості медичних послуг V.4. Підвищення якості надання освітніх послуг (шкільна та позашкільна освіта) V.5. Покращення доступу до адміністративних та соціальних послуг</p>
<p>С. Розвиток людського капіталу та громадської активності населення</p>	<p>C.1. Створення умов для творчого розвитку та формування здорового способу життя C.2. Розвиток громадської активності мешканців щодо місцевого самоврядування та розвитку ОТГ C.3. Розвиток місць громадського публічного простору</p>
<p>Д. Формування безпечного середовища</p>	<p>D.1. Забезпечення санітарного та екологічного благополуччя D.2. Забезпечення цивільного захисту та громадської безпеки D.3. Збереження водойм та відновлення лісосмуг</p>

5. Стратегічні та оперативні цілі за Напрямами.

Напрямок А. Економічне зростання громади.

Головною метою децентралізації влади в Україні, спираючись на інтереси жителів, визначено наближення влади до народу, тобто передачу від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування значної частини повноважень, ресурсів та відповідальності. Тому, дуже важливим для об'єднаних територіальних громад є ефективне управління усіма власними ресурсами.

У Благодатненській громаді, як у традиційному сільськогосподарському регіоні, існують передумови для нарощування економічного потенціалу, який базується на агропромисловому комплексі. Зростання попиту на екологічно чисті продукти, доступ до національних та міжнародних ринків може забезпечити якісний розвиток фермерських господарств. Але, використання застарілих методів у землеробстві, низький рівень переробки сільськогосподарської продукції та відсутність кооперації між малими фермерськими господарствами та особистими селянськими господарствами гальмує сьогодні економічний розвиток в цієї галузі на території ОТГ.

Також, Благодатненська громада має багатий рекреаційний потенціал та зручне географічне розташування що дає підґрунтя для розвитку сільського зеленого туризму.

Таким чином, Робочою групою з розробки Стратегічного плану розвитку громади в якості основних важелів для економічного зростання Благодатненської ОТГ було визначено напрямки, які відобразились у стратегічних та оперативних цілях, а саме: управління власним майном об'єднаної територіальної громади (саме земельні ресурси, житлові та нежитлові приміщення, водні ресурси, лісні масиви тощо), підтримка малого та середнього бізнесу та підтримка самозайнятості населення через розвиток сільського зеленого туризму та можливість утворення сільськогосподарських кооперативів.

Результати SWOT – аналізу за напрямом А

Сильні сторони S (внутрішні)	Слабкі сторони W (внутрішні)
1. Багаті традиції сільськогосподарського виробництва - зернового і м'ясо-молочного напрямку	1. Дуже мала наявність робочих місць для молоді (бюджетна сфера та крупні підприємства)
2. Родючі ґрунти придатні для сільськогосподарського виробництва	2. Неefективне використання земельних ресурсів с. г. призначення, (використання старих технологій вирощування зернових, використання м добрив)
3. Зручне вдале географічне розташування, близька відстань до м. Первомайськ (23 км) та м. Южноукраїнськ (21 км), обласного центру (150 км), автотранспортні шляхи (м. Ульяновка – м. Миколаїв через м. Вознесенськ (53 км) та м. Кишинів – м. Полтава, через м. Кропивницький, 113 км).	3. Відсутність інвестиції серед місцевих фермерських господарств у власне виробництво
4. Залізничні станції Кавуни (22 км) та Южноукраїнська (28 км)	4. Відсутність переробки сільськогосподарської продукції (крім двох крупних підприємств)
5. Ландшафтна привабливість: річки Південний Буг та Корабельна, заповідна зона, прекрасні місця для відпочинку,	5. Відсутність партнерських відносин між малими фермерськими господарствами (та особистими селянськими господарствами) щодо сумісного вирішення питань юридичного, технологічного, маркетингового характеру

<p>водойми для вирощування риби та рибальства</p> <p>6. Гостинне населення, культурні традиції, народні промисли</p>	<p>6. Відсутність взаємодії суб'єктів господарювання з органами місцевого самоврядування щодо будь якої консультаційної допомоги з питань нових технологій та просування місцевої продукції на ринках збуту різних рівнів</p> <p>7. Відсутність містобудівної документації.</p> <p>8. Відсутність бази даних житлових та нежитлових будинків що не мають власників, невикористаних земельних ділянок, пам'яток архітектури тощо.</p> <p>9. Відсутність установ адміністративних послуг.</p>
<p>Можливості О (зовнішні)</p>	<p>Загрози Т (зовнішні)</p>
<p>1. Зростання попиту на міжнародному ринку на с/г продукцію українського виробництва</p> <p>2. Додаткові фінансові ресурси для розвитку перероблення сільськогосподарської продукції (Державний фонд регіонального розвитку)</p> <p>3. Впровадження нових технологій використання землі</p> <p>4. Вирощування нових культур – ягоди, горіхи (на які дуже великий попит на українському та міжнародному ринках)</p> <p>5. Можливість співпраці в сфері туризму з прилеглими територіями (с. Мегія (16 км), (сmt. Костянтинівка Арбузинського району (20 км)).</p>	<p>1. Недосконале та нестабільне законодавство щодо розвитку ОТГ.</p> <p>2. Дублювання функцій державного управління.</p> <p>3. Нестабільна фінансова ситуація (девальвація гривні).</p> <p>4. Збільшення тарифів на енергоносії</p> <p>5. Продовження мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення як мінімум до 1 січня 2020р. (складність прийняття рішень щодо інвестування в переробну промисловість орендарям)</p> <p>6. Зменшення кількості населення в ОТГ.</p>

Основні проблеми ОТГ за напрямом А.

1. Неефективне використання земельних ресурсів с.г. призначення, (застарілі технології землеробства, використання мінеральних добрив)
2. Відсутність інвестиції серед місцевих фермерських господарств у власне виробництво
3. Відсутність переробних підприємств сільськогосподарської продукції (крім двох крупних підприємств)
4. Відсутність партнерських відносин між малими фермерськими господарствами (та особистими селянськими господарствами) щодо сумісного вирішення питань юридичного, технологічного, маркетингового характеру
5. Відсутність взаємодії суб'єктів господарювання з органами місцевого самоврядування щодо будь якої консультаційної допомоги з питань нових технологій та просування місцевої продукції на ринках збуту різних рівнів
6. Не проведено інвентаризацію землі та майна Благодатненської ОТГ
7. Низка зайнятості та доходи населення

Стратегічні та оперативні цілі

А.1. Створення засад задля належного управління громадою

Показник (індикатор досягнення цілі): додаткові надходження до бюджету ОТГ через ефективне використання земельних ресурсів та майна ОТГ

Об'єднання декількох сільських рад є достатньо складною процедурою. З моменту утворення ОТГ відбувається процес передачі відповідних повноважень та майна. Йде узагальнення документації (технічної, на право власності та інше) щодо будь яких об'єктів власності (соціальні об'єкти, водопроводи мережі, пам'ятки архітектури тощо). Крім того, на території громади є житлові будинки та нежитлові приміщення, які, на теперішній час, не мають власника, але могли б бути використані на користь громади.

Також, на даний час відсутні документи стосовно територіального планування Благодатненської ОТГ та зонінгу. Грошева оцінки земель в межах населених пунктів є, але термін дії закінчився у 2017р.

Така ситуація ускладнює розуміння наявності та можливостей ефективного використання майна та земельних ресурсів громади, тому для реалізації цієї Стратегічної цілі плануються:

Оперативна ціль А.1.1.Розробка механізму управління майном ОТГ

1. Проведення інвентаризації та створення бази даних нежитлових будинків що не мають власників, житлових будинків відумерлої спадщини, об'єктів історико-культурної спадщини та природно-заповідного фонду;
2. Розробка механізму ефективного використання нежитлових будинків (зміна цільового призначення, надання в оренду тощо);
3. Визначення нежитлових приміщень (або виробничих площ), що можуть використовуватись задля залучення інвестицій

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Наявність бази даних земельних ресурсів та майна ОТГ
- ✓ кількість залучених інвесторів або укладених договорів оренди

Відповідальний (посада): Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин

Джерело фінансування: місцевий бюджет.

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019

Оперативна ціль А.1.2.Розробка механізму управління земельними ресурсами

1. Розробка генпланів населених пунктів (с. Благодатне, с. Семенівка, с. Булацелове, с. Остапівка, с. Новогригорівка, с. Рябоконево, с. Воєводське, с. Садове, с. Новомихайлівка, с. Зелена Поляна, с. Виноградний Яр)
2. Проведення нормативно-грошової оцінки земель населених пунктів (с. Благодатне, с. Семенівка, с. Булацелове, с. Остапівка, с. Новогригорівка, с. Рябоконево, с. Воєводське, с. Садове, с. Новомихайлівка, с. Зелена Поляна, с. Виноградний Яр) та внесення змін в діючі договори оренди землі
3. Розробка системи консультування нормативно-правових питань використання земель та контролю цільового використання земель
4. Ефективне використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення що передані державою до комунальної власності громади

Показники (індикатори) досягнення цілі:

- ✓ Наявність генпланів населених пунктів
- ✓ Кількість додаткових надходжень до бюджету ОТГ після переоцінки земель населених пунктів
- ✓ кількість залучених інвесторів або укладених договорів оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення що передані державою до комунальної власності громади

*Відповідальний (посада): Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин
Джерело фінансування: місцевий бюджет.*

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019 - 2020

A.2. Підтримка фермерських та особистих селянських господарств

На теперішній час на території Благодатненської ОТГ працює 5 крупних та середніх підприємств (СТВОВ "Промінь", ПП АП "Благодатненський птахопром", ПРАТ "Оберіг", ТОВ "Семенівський агросервіс", ФГ "Адмірал-Агро") (5,4%), які займаються виробництвом молока, м'яса птиці та вирощування зернових культур, та забезпечують близько 50% податкових надходжень до бюджету ОТГ.

Але, крім того на території ОТГ також працюють 61 фермерське господарство (53,4%), 57 фізичних осіб - підприємців (41,2%) та 1005 особистих селянських господарств які вирощують традиційні зернові культури, які практично зразу здаються більш крупним підприємствам (наприклад ТОВ СП Нібулон). Будь яка переробка урожаю відсутня. За результатами опитування, практично всі відповіли, що реалізацію їх продукції відбувається у межах області. 90% фермерських господарств, за опитуванням, мають щорічну виручку від 100 до 500 тис. грн., яких хватає тільки на покриття витрат поточного року та планування поточних витратних на наступний рік (насіння, паливо, добрива та ін.). Практично всі (90%) відповіли, що не планують поки ще інвестування в розширення свого бізнесу, частково тому, що не мають вільних зворотних коштів (банківські кредити є занадто дорогими), а також тому, що досі не вирішено питання продажу сільськогосподарських земель.

Тому, на жаль, більшість малих фермерських господарства діють ситуативно, орієнтуючись на минулорічні ціни на зернові та сподіваючись тільки на себе. Їм важко конкурувати з більш крупними фермерськими господарствами. Доходна частина їх діяльності є дуже малою, тому вони не мають можливості отримати додаткову консалтингову або юридичну підтримку, дуже часто не мають інформації про можливості залучення коштів відповідних державних програм та міжнародної технічної допомоги, про нові технології та потреби ринку. Допомогу в цьому може надавати місцева влада через створення механізму інформаційної та дорадчої підтримки фермерів.

Крім того, на теперішній час, єдиною можливістю щоб вижити рядом з крупними господарствами, в тому конкурентному середовищі що сталося, та задовільнити вимоги ринку, для невеликих фермерських господарств є механізм об'єднання між в собою в пошуках нових можливостей отримання інвестиційних коштів, використання нових технологій та виходу на ринки за межі області.

A.2.1. Закладення механізмів партнерства між бізнесом та владою

1. Створення Ради підприємців (фермерських та особистих селянських господарств) при Благодатненській сільській раді;

2. Створення дорадчої служби щодо використання нових технологій у сільському господарстві та ефективного використання земель (організація науково-методичних семінарів та консультавань, тощо);
3. Сприяння створенню сільськогосподарських кооперативів щодо переробки сільськогосподарської продукції;
4. Залучення студентів Миколаївського національного аграрного університету до преддипломних практик та наукових робіт щодо розвитку сільськогосподарських підприємств

Показники (індикатори) досягнення цілі:

- ✓ Наявність Рада підприємців (так/ні, кількість проведених засідань)
- ✓ Кількість проведених семінарів та консультавань
- ✓ Кількість створених переробних кооперативів або модернізованих підприємств
- ✓ Кількість залучених студентів та підготовлено дипломних та наукових робіт

Відповідальний (посада): Економічний відділ,

Джерело фінансування: місцевий бюджет.

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019 - 2025

A.2.2. Сприяння популяризації та збуту місцевої продукції

1. Облаштування ринків сільськогосподарської продукції в с.Благодатне, с.Воеводське
2. Створення відділу економіки
3. Створення бази даних продукції, яка виробляється на території ОТГ з метою визначення найбільш ефективної її промоції та збуту
4. Реалізація проектів, направлених на зростання збуту місцевої продукції за межі Миколаївської області

Показники (індикатори) досягнення цілі:

- ✓ Наявність ринку сільськогосподарської продукції в с.Благодатне, Воеводське
- ✓ Наявність та ведення бази даних продукції, яка виробляється на території ОТГ
- ✓ Кількість підготовлених проектів (розробка буклетів, організація ярмарок тощо) направлених на ефективність маркетингу та поширення збуту продукції

Відповідальний (посада): Економічний відділ, Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин

Джерело фінансування: місцевий бюджет, залучені кошти

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019 - 2025

A.3. Сприяння розвитку сільського зеленого туризму

Розвиток сільського зеленого туризму розширює сферу зайнятості сільського населення та відкриває додаткові можливості наповнюваності бюджетів місцевих органів самоврядування, позитивно впливає не тільки на екологію, а сприяє відродженню, збереженню та розвитку місцевих народних звичаїв, промислів, пам'яток історико-культурної спадщини. Туристична галузь, в тому числі сільський зелений туризм, є традиційної для Миколаївської області в цілому завдяки сприятливому клімату, вигідному

географічному розташуванню та багатою історико-культурною спадщиною. Не є винятком і села Благодатненської ОТГ.

Через територію Благодатненської ОТГ протікають річки Корабельна та Південний Буг (с. Семенівка). Є 17 ставків, загальною площею 245 га, з яких, на теперішній час, 3 надані в оренду (площа 73,24 га.).

На території с. Семенівка знаходиться частина Національного природного парку «Бузький Гард» (727,08 га), якій пролягає уздовж р. Південний Буг. Тут долина річки Південний Буг вузька, каньйоноподібна зі скелями, прорізана кам'янистими глибокими балками, вкритими лісами та степовою рослинністю. Тому, пороги Південного Бугу є однією із найпопулярніших у Європі трас для водного слалому, починаючи з травня по вересень. Також, уздовж р. Південний Буг через с. Семенівка пролягають велосипедні маршрути.

В с. Семенівка діють два народних музеї: музей бойової слави Семенівської ЗОШ, музей історії с. Семенівка, які часто відвідають туристи слаломщики та велосипедисти.

Крім того, поруч Благодатненської ОТГ розташовані привабливі туристичні місця с. Мігія та смт. Костянтинівка, співпраця з якими в сфері розвитку туризму могла б стати дуже корисною для громади.

У 60-х роках минулого століття в с. Семенівка працював міжколгоспний будинок відпочинку, в якому відпочивали працівники з господарств Арбузинського та Братського районів (краєзнавці Семенівської школи підготували дослідницьку роботу з цього приводу)

Діяльність цього гуртка може буде дуже корисною для місцевого краєзнавства, особливо в сфері дослідження об'єктів культурної спадщини, які не мають зараз нажалі сучасної облікової документації (з описом та з визначеними охоронними зонами), що призводить до знищення пам'яток археології як шляхом грабіжницьких розкопок, так і через проведення сільськогосподарських робіт. Особливої уваги потребують також пам'ятки історії та архітектури, які є на території сіл Благодатненської ОТГ, але вони не мають ні відповідної документації, не відповідного догляду.

Таким чином, заходами Стратегічного плану, в першу чергу, плануються проведення інвентаризації рекреаційно-туристичних зон, незадіяних комунальних приміщень та інших об'єктів придатних для розвитку зеленого туризму. Також буде виявлено власників сільських домогосподарств готових розпочати туристичну діяльність, аналіз можливості для кооперації з іншими громадами в розробці та організації туристичних маршрутів.

Плануються розробка програми розвитку сільського зеленого туризму на території Благодатненської ОТГ при взаємодії влади з громадськістю. Адже, розвиток сільського зеленого туризму є одним з ключових інструментів підвищення зайнятості молоді на селі, сприяє скороченню міграції молоді сільської молоді в місто.

Розвиток туризму не може бути без якісної популяризації туристичних можливостей, тому також, плануються розробка туристичного бренду та виготовлення рекламних буклетів.

А.3.1. Створення бази даних рекреаційно-туристичних зон та об'єктів та можливих атракцій. Інформаційна підтримка мешканців, що бажають надавати послуги сільського зеленого туризму

1. Створення бази даних рекреаційних зон Благодатненської ОТГ;
2. Визначення комунальних приміщень, що можуть бути використані у сфері сільського туризму;

3. Інвентаризація пам'ятників архітектури та визначення можливості їх використання у сфері зеленого туризму;
4. Створення бази даних мешканців громади, що бажають надавати послуги з сільського зеленого туризму (поселення, харчування);
5. Створення бази даних можливих атракцій для туристів (рибальство, полювання, катання на конях, майстер-класи, тематичні фестивалі тощо) та аналіз їх вдосконалення та оформлення як «продукту». Створення каталогу атракції;
6. Проведення начальних семінарів для мешканців, що бажають надавати послуги сільського зеленого туризму .

Показники (індикатори) досягнення цілі:

- ✓ Наявність бази даних рекреаційних зон, вільних приміщень, пам'яток архітектури, мешканців, що бажають надавати послуги з сільського зеленого туризму
- ✓ Кількість проведених інформаційних заходів з сільського зеленого туризму
- ✓ Кількість осіб що надаватимуть послуги з сільського зеленого туризму
- ✓ Обсяг надходжень до місцевого бюджету від єдиного податку

Відповідальний (посада): Економічний відділ

Джерело фінансування: місцевий бюджет, залучені кошти від партнерських організацій.

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019 - 2025

А.3.2. Формування кластеру туристичних послуг

1. Розроблення туристичних маршрутів та розважальних програм для туристів (в т. ч. можливість співпраці з сусідніми територіями – с. Мегія Первомайський р-н., смт. Костянтинівка Арбузинський р-н.);
2. Розробка туристичного бренду та виготовлення рекламних буклетів.

Показники (індикатори) досягнення цілі:

- ✓ Наявність каталогу туристичних маршрутів та розважальних програм;
- ✓ Кількість осіб, що отримали послуги з сільського зеленого туризму;
- ✓ Кількість проектів направлених на розвиток сільського зеленого туризму;
- ✓ Обсяг надходжень до місцевого бюджету від єдиного податку.

Відповідальний (посада): Економічний відділ

Джерело фінансування: місцевий бюджет, залучені кошти місцевого бізнесу та міжнародної технічної допомоги.

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019 - 2025

Напрямок В. Забезпечення населення якісними та доступними послугами

Результати SWOT – аналізу за напрямом В

Сильні сторони S (внутрішні)

Слабкі сторони W (внутрішні)

<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність спеціального транспорту для підвозу учнів шкіл до навчальних закладів (3 автобуса); 2. Усі населені пункти електрифіковані 3. Є достатньо медичних закладів (4 амбулаторії та 4 ФАП); 4. 100% доступність шкільної та дошкільної освіти. У Садівському ДНЗ створена група інклюзивного навчання для дітей; 5. Доступність позашкільної освіти - є спортивні секції, гуртки рукоділля та творчості, музична школа, англійська мова в ДНЗ; 6. Обслуговування людей похилого віку на дому; 7. с. Садове, с. Зелена Поляна та с. Віноградний Яр мають 100% вуличного освітлення, останні населені пункти освітлені на 40-90%; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність кваліфікованих кадрів у сфері освіти, медицини, культури; 2. Недостатня кількість місць в дошкільних дитячих навчальних закладах (с. Воєводське); 3. Поганий стан медичного автотранспорту; 4. Поганий стан доріг; 5. Відсутнє транспортне сполучення між селами ОТГ та з райцентром; 6. Тільки 4 села (с. Садове, с. Новогригорівка, с. Зелена Поляна, с. Рябоконеве) на 100% забезпечені водою, с. Благодатне, с. Воєводське – 50%, с. Семенівка – водопостачання відсутнє) 7. Поганий стан будівель та низька матеріальна база закладів культури; 8. Недостатність сучасного медичного обладнання
Можливості О (зовнішні)	Загрози Т (зовнішні)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Діюча реформа охорони здоров'я, культури, освіти. 2. Обмін досвідом з європейськими країнами в соціальній сфері, можливість духовного збагачення. 3. Покращення психологічного стану при нових можливостях. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відтік трудових ресурсів та кваліфікованих кадрів у країни ЄС. 2. Скорочення і закриття закладів. 3. Зменшення кількості населення, погіршення демографічної ситуації.

В.1. Забезпечення сталим водопостачанням та транспортними послугами

Водозабезпечення населення

Проблема забезпечення питною водою є актуальною для Благодатненської ОТГ, де доступ до центрального водопостачання мають тільки 24% домогосподарств та ще 21% користуються власними свердловинами. Останні 55% домогосподарств або користуються криницями загального користування (41%) або використовують привозну воду (14%).

Вода подається за рахунок артезіанських свердловин, її транспортування у населених пунктах забезпечують Благодатненська сільська рада, але плануються створення КП «Благодать» яке буде займатися утриманням та розпорядженням водопровідних мереж на території ОТГ.

Загальна протяжність водопровідних мереж сьогодні складає 28,7 км. та практично стовідсотково потребує ремонту, тому що термін експлуатації цих мереж понад 30 років. Також, для забезпечення населення громади водою, під час реалізації Стратегічного плану очікуються будівництво 81 км. водопроводу.

Проблема забезпечення питною водою населення є дуже гострою для Миколаївської області в цілому, заходи на її вирішення передбачені програмними документами Миколаївської області та Арбузинського району¹, тому Благодатненська ОТГ для досягнення цієї цілі планує крім власних коштів залучити кошти обласного бюджету та ДФРР.

В.1.1. Забезпечення сталим водопостачанням

1. Будівництво водопроводу у с. Семенівка;
2. Забезпечення водопостачанням КЗ «Семенівська загальноосвітня школа I-III ступенів Благодатненської сільської ради»;
3. Поточний ремонт водопроводу та заміна башти у с. Рябоконева
4. Ремонт водопроводу у с. Воєводське;
5. Поточний ремонт водопроводу у с. Новогригорівка;
6. Забезпечення водопостачанням Рябоконівської філії КЗ «Воєводський опорний заклад загальної середньої освіти Благодатненської сільської ради Миколаївської області».

Показники (індикатори) досягнення цілі:

- ✓ Рівень охоплення домогосподарств ОТГ централізованим (регульованим) водопостачанням (усього по ОТГ та в розрізі населених пунктів);
- ✓ Протяжність водопровідних мереж, км;
- ✓ Рівень облаштування системами водопостачання та водовідведення закладів соціальної сфери по всій ОТГ.

Відповідальний (посада): КП «Благодать», помічник сільського голови Благодатненської ОТГ

Джерело фінансування: місцевий бюджет, обласний бюджет Програма «Питна вода Миколаївщини», ДФРР

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019 - 2025

В.1.2. Розробка механізму експлуатації та обслуговування водопроводів

До об'єднання Благодатненська ОТГ у грудні 2016 року, діючі в селах водопровідні мережі експлуатувались та утримувались спочатку колгоспами, а після їх розпаду - сільськими радами. Договори на постачання води з мешканцями не укладались та кошти не збирались. За крайню обмеженість сільських бюджетів проводились тільки аварійні ремонти. Після об'єднання Благодатненської ОТГ діючі мережі перейшли на баланс громади, але ефективного механізму управління водопровідними мережами та взаємодії з користувачами так і не створено. Тому, в край важливо є створення комунального закладу, який забезпечить якісне управління, утримання та експлуатацію водопровідних мереж (як діючих, так і тих, що будуть будуватись).

1. Передання водопроводів на баланс КП «Благодать», затвердження тарифів за воду та укладання договорів з мешканцями;

¹ Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2020р., Програма «Питна вода Миколаївщини», Програма економічного і соціального розвитку Арбузинського району на 2018-2020 «Арбузинщина – 2020»

2. Затвердження механізму утримання та експлуатації водопровід (встановлення лічильників та графік поточних оглядів та ремонтів).

Показники (індикатори) досягнення цілі:

- ✓ Кількість укладених договорів з мешканцями;
- ✓ Кількість отриманих коштів за водопостачання від мешканців.

Відповідальний (посада): КП «Благодать», помічник сільського голови Благодатненської ОТГ

Джерело фінансування: місцевий бюджет, кошти користувачів водопостачанням
Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019 - 2025

В.1.3. Належний стан доріг та комфортне сполучення між усіма населеними пунктами ОТГ

Наявність та якість доріг є ключовою умовою отримання населенням соціально можливих послуг. У Благодатненській ОТГ мережа освітніх та медичних закладів сформована таким чином, що можна було до них доїхати впродовж 15-20 хвилин, однак, внаслідок того, що в Благодатненській ОТГ 80% доріг експлуатуються 15-35 років без проведення капітального ремонту, дорога займає двічі більше часу. Крім того, через поганий стан доріг, пришвидшується знос деталей та пошкодження автомобільного транспорту (шкільних автобусів, автомобілів швидкої допомоги). Через ці причини, перевізники відмовляються здійснювати громадські перевезення між населеними пунктами громади. (місцева влада вже тривалий час намагається визначити перевізника, але конкурс не відбувається через відсутність бажаних).

Є рейсове міжміське автобусне сполучення Воєводське – Миколаїв (щодня, один раз на день та зворотно) за маршрутом Воєводське – Любоіванівка – Садове – Кавуни – Арбузинка – Южноукраїнськ – Вознесенськ – Нова Одеса – Миколаїв та районного сполучення Южноукраїнськ – Новогригорівка (щодня) за маршрутом Южноукраїнськ – Арбузинка – Кавуни – Новомихайлівка – Садове – Любоіванівка – Воєводське – Рябоконева – Новогригорівка.

Внутрішнє автобусне сполучення між населеними пунктами ОТГ відсутнє через поганий стан доріг.

Протяжність місцевих доріг Благодатненської ОТГ складає 143,84 км, з яких 138,24 км потребують ремонту. Також на території ОТГ пролягає 68,2 км доріг обласного значення (потребують ремонту 55 км), та державного значення Р-06 «Благовіщенське-Миколаїв» протяжність 2 км (не потребує ремонту).

Відремонтувати таку кількість автомобільного покриття самостійно, за кошти місцевого бюджету громада не в змозі. Тому, для досягнення цілі Благодатненська ОТГ планує щорічно виділяти 10% доходної частини бюджету для співфінансування проектів державних та обласних цільових програм, спрямованих на поточний ремонт доріг загального користування. Очікується виконання наступних заходів:

1. Ремонт доріг місцевого значення, що зв'язують с. Воєводське з с. Новогригорівка та с. Любоіванівка;
2. Ремонт дороги місцевого значення що зв'язує с. Остапівка з с. Семенівка;

3. Ремонт доріг місцевого значення, що зв'язують с. Новомихайлівка, Зелена Поляна та Виноградний Яр з с. Садове;
4. Ремонт доріг обласного значення Новогригорівка-Садове залізн. ст. Кавуни, Арбузинка-Новокрасне-Рябоконево;
5. Розроблення та затвердження автобусних маршрутів (3 шт.);
6. Облаштування місць загального користування (автобусних зупинок в селах ОТГ, 11 шт.);
7. Проведення конкурсу перевізників та укладання відповідних договорів.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Площа відремонтованих автомобільних шляхів, км²;
- ✓ Кількість облаштованих автобусних зупинок, шт.;
- ✓ Кількість діючих автобусних маршрутів, шт.;
- ✓ Кількість населення, охопленого транспортними послугами, осіб.

Відповідальний (посада): Економічний відділ, помічник сільського голови

Джерело фінансування: Субвенція, дорожній фонд, ДФРР, обласний бюджет, місцевий бюджет

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

В.2. Залучення молодих фахівців (в медичні, освітні та культурні заклади)

Досягнення однієї з основних цілей децентралізації в Україні, а саме, «максимально наблизити послуги до населення» може статися не можливим, якщо в медичних, освітніх або культурних закладах не буде кому працювати. Недостатність кваліфікованих кадрів в Благодатненській ОТГ відчувається во всіх сферах: для повноцінного функціонування первинної ланки медичної допомоги необхідні лікарі загальної практики-сімейної медицини в сільські амбулаторії загальної практики сімейної медицини. В заклади культури потрібні хореографи, музичні працівники. Є потрібність спортивних інструкторів, а також молодих фахівців в дитячі садочки та школи.

Для вирішення цієї проблеми Стратегічним планом розвитку передбачені заходи за двома напрямками:

В.2.1. Навчання молодих фахівців задля залучення в медичні, освітні та культурні заклади ОТГ

1. Визначення осіб серед випускників шкіл, які бажають, за кошти місцевого бюджету, отримати навчання відповідним спеціальностям (що потрібні для медичних, освітніх, культурних закладів ОТГ) та повернутись в ОТГ;
2. Запровадження регіонального замовлення на підготовку студентів контрактної форми навчання вищих навчальних закладів IV рівня акредитації (за кошти місцевого бюджету);
3. Підготовка в магістратурі (інтернатурі) випускників вищих навчальних закладів з числа тих, які навчались за кошти фізичних чи юридичних осіб, з наступним відпрацюванням ними визначеного угодою строку на посадах, що потребують чергового укомплектування.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Підготовлено на бюджетні кошти фахівців, осіб;

- ✓ Залучено фахівців, осіб;
- ✓ Кількість населення, охопленого відповідними послугами, осіб;
- ✓ Кількість та перелік базових послуг, які надаються населенню в відповідних (медичних, освітніх, культурних) закладах ОТГ

*Відповідальний (посада): Економічний відділ, відділ освіти, молоді, спорту та культури
Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин*

Джерело фінансування: місцевий бюджет

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

В.2.2. Забезпечення житлом молодих фахівців

1. Формування фонду відомчого житла, що залишається у власності ОТГ;
2. Виділення земельних ділянок для молодих фахівців під індивідуальне будівництво;
3. Створення програми придбання житла для молодих фахівців (із рахунку 26 м² на одного члена сім'ї з оплатою 50% вартості за кошти місцевого бюджету)

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість будинків відомчого житла, будинків;
- ✓ Кількість придбаного житла для молодих фахівців, м.кв.;
- ✓ Кількість земельних ділянок, що виділено під індивідуальне будівництво, шт;

Відповідальний (посада): Економічний відділ, відділ освіти, молоді, спорту та культури

Джерело фінансування: місцевий бюджет

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

В.3. Забезпечення доступності та якості медичних послуг

На місцевому рівні найбільш близькою та доступною повинна бути первинна медична допомога, тобто та, яка може надаватися за місцем проживання. На теперішній час в Благодатненській ОТГ функціонують 4 амбулаторії загальної практики сімейної медицини (с. Благодатне, с. Воєводське, с. Семенівка, с. Садове) загальної кількості 24 ліжок денного стаціонару, ФАП в с. Новогригорівка та 3 орендовані приміщення для виїзного прийому в с. Остапівка, с. Рябоконева, с. Вишневий Яр. Всі медичні заклади працюють в повному режимі, але при цьому матеріально-технічний стан жодної лікарської амбулаторії не відповідає Примірному таблицю оснащеності лікувально-профілактичних підрозділів закладів охорони здоров'я, які надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.02.2012 № 132. Тому потрібно доукомплектування медичних закладів обладнанням для первинних аналізів, щеплень тощо, а також сучасних меблів. Крім того, вкрай потрібне придбання транспортних засобів для забезпечення швидкої медичної допомоги.

Для спрощення та підвищення ефективності управління медичними закладами (проведення закупівель, навчання персоналу) громада планує створити власний Центр первинної медико-санітарної допомоги.

В.3.1. Підвищення ефективності роботи медичних закладів

1. Створення КП "Благодатненській Центр первинної медико-санітарної допомоги";

2. Регулярне підвищення кваліфікації працівників медичних закладів;
3. Поширення переліку медичних послуг

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість фахівців що підвищили кваліфікацію;
- ✓ Кількість населення, охопленого медичними послугами, осіб;
- ✓ Кількість та перелік базових послуг, які надаються населенню в медичних закладах ОТГ;

Відповідальний (посада): Економічний відділ, головний лікар Центру ПМСД

Джерело фінансування: місцевий бюджет, державні програми

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

В.3.2. Забезпечення медичних закладів сучасним обладнанням та транспортом

1. Придбання транспортних засобів для АЗПСМ (автомобілів 2 шт., мопедів - 13 шт.)
2. Придбання сучасного медичного обладнання (для проведення загального аналізу крові, проведення щеплень, тощо)
3. Придбання сучасних меблів та приладів для медичних закладів (медичні шафи, ваги для дорослих, сповивальні столики, тощо)

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Наявність транспортних засобів, шт.;
- ✓ Кількість населення, охопленого послугами первинної медичної допомоги, осіб;
- ✓ Кількість та перелік базових послуг, які надаються населенню в медичних закладах ОТГ;

Відповідальний (посада): Економічний відділ, головний лікар Центру ПМСД

Джерело фінансування: місцевий бюджет, залучені кошти міжнародної технічної допомоги та місцевого бізнесу

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2020-2025

В.4. Підвищення якості надання освітніх послуг (шкільна та позашкільна освіта)

Забезпечення якісною освітою впродовж життя є однією з Цілей сталого розвитку України, тому актуальне для будь якої територіальної громади. В Благодатненській сільській раді працює п'ять постійних дошкільних закладів та п'ять загальноосвітніх шкіл в селах Рябоконева, Воеводське, Садове, Семенівка, Благодатне.

У 2016 році в Новогригорівській ЗОШ I-II ст. контингент учнів складав менше 25 осіб. Тому, з метою забезпечення здобуття учнями якісної освіти шляхом консолідації загальноосвітніх навчальних закладів за рішенням батьків учнів здійснено переведення 18 учнів Новогригорівської ЗОШ I-II ст. – до Воеводської ЗОШ I-III ст. та 1 дитина з – до Рябоконівської ЗОШ I-III ст². Вищевказана кількість учнів зарахована до зазначених закладів освіти.

² Згідно розділу II п. 4 ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24.12.15 з 1 вересня 2016 року фінансування загальноосвітніх навчальних закладів (крім закладів початкової школи), кількість учнів у яких складає менше 25 осіб, за рахунок освітньої субвенції не здійснюється.

Практично всі приміщення дошкільних та шкільних закладів були збудовані, в основному, в радянські часи, та багато років не мали капітального ремонту, тобто мають зношені дахи, вікна та двері, застарілі системи опалення. Це приводить до зниження температурного режиму в класах в зимовий період, що робить перебування дітей некомфортним. Крім того, значні втрати тепла через зношені дахи та вікна, та підвищена енергоємність застарілих опалювальних систем зрощує бюджетні витрати на опалювання закладів освіти.

Таким чином, задля створення сприятливих умов перебування дітей у навчальних закладах Стратегічним планом розвитку Благодатненської ОТГ заплановані наступні заходи:

В.4.1. Проведення заходів з термомодернізації та енергозбереження в закладах освіти

1. Заміна системи опалення та санація КЗ « Воєводський опорний заклад загальної середньої освіти Благодатненської сільської ради Миколаївської області»
2. Заміна котлів у системі опалення на енергозберігаючі у КЗ «Благодатненська загальноосвітня школа I-III ступенів Благодатненської сільської ради» та КЗ «Семенівська загальноосвітня школа I-III ступенів Благодатненської сільської ради»
3. Енергозберігаючі заходи (утеплення стін та ремонт даху) у Благодатненському ДНЗ “Світлячок”.
4. Ремонт та утеплення дахів у Воєводському ДНЗ “Лісовичок”, Садівському ДНЗ “Капітошка”, Семенівському ДНЗ “Перлинка”

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Порівняльна характеристика (кількість/якість) освітніх закладів до і після оптимізації;
- ✓ Кількість зекономлених бюджетних коштів на опалення закладів освіти, грн.

Відповідальний (посада): Відділ освіти, молоді, спорту та культури

Джерело фінансування: Місцевий бюджет, обласний бюджет, ДФРР

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

В.4.2. Створення єдиного освітнього простору та підвищення технічних можливостей освітніх закладів

Для підвищення якості освіти в сільських школах планується не тільки створювати комфортні умови для навчання, але й оновлювати матеріальну базу та впроваджувати інформаційно-комунікаційні технології та корпоративні методи навчання, підвищувати професійний рівень педагогічних кадрів.

Дуже важливо створити для дітей умови для розкриття природних обдарувань, але це достатньо складно забезпечити в умовах, низької матеріальної забезпеченості шкіл та викладанням багатьох предметів непрофільними педагогами. Крім того, характерна для сільських шкіл малокомплектність класів не дають змоги розвивати у дітей такі важливі компетенції для сучасного суспільства, як ефективна комунікативна здатність, уміння працювати в команді, проактивність в умовах конкуренції. Тому, Стратегічним планом передбачені заходи щодо створення єдиного освітнього простору, а саме:

1. Закупівля навчальних моделей та лабораторних приладів для обладнання спеціалізованих кабінетів-лабораторій (фізики, хімії, біології та ін.);

2. Розробка програми проведення сумісних уроків (та інших навчальних заходів) для учнів декількох шкіл на базі спеціалізованих кабінетів-лабораторій;
3. Науково-методичний супровід професійного розвитку педагогів;
4. Впровадження в систему освіти інформаційно-комунікаційних технологій, корпоративних методів навчання, методу дослідницьких проектів тощо

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість реалізованих інноваційних проектів та програм;
- ✓ Кількість дітей, які взяли участь у зовнішньому незалежному оцінюванні та по основним предметам та отримали високі бали;
- ✓ Рівень задоволеності мешканців якістю освітніх послуг

Відповідальний (посада): Відділ освіти, молоді, спорту та культури

Джерело фінансування: Місцевий бюджет, обласні та державні програми, кошти бізнес партнерів

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

В.5. Покращення доступу до адміністративних та соціальних послуг

В.5.1. Поширення переліку надання адміністративних послуг

Головним механізмом забезпечення доступності та якості адміністративних послуг, що надаються органами місцевого самоврядування, є впровадження електронного урядування.

Електронне урядування є одним з визначальних факторів та каталізатором адміністративної реформи, трансформаційних перетворень в діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування та їх взаємодії з користувачами та власними співробітниками.

Створення та налагодження роботи ЦНАПу дозволить вдосконалити роботу державного реєстратора та поширити перелік адміністративних послуг.

1. Облаштування та налагодження роботи ЦНАП
2. Розширення переліку адміністративних послуг для мешканців ОТГ

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість звернень суб'єктів з питань отримання адміністративних послуг;
- ✓ Кількість та перелік адміністративних послуг, які надаються населенню в ОТГ;

Відповідальний (посада): державний реєстратор, економічний відділ

Джерело фінансування: ДФРР, грантові кошти, міжнародна технічна допомога

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2021

В.5.2. Вдосконалення роботи з вразливими верствами населення

Додаткові повноваження та ресурси, які об'єднані громади отримали в результаті децентралізації, вимагають додаткової відповідальності не тільки в управлінні власними ресурсами, але і в забезпеченні соціальної справедливості для всіх верств населення, особливо для тієї категорії осіб, що потребують сторонньої допомоги.

Рішенням Благодатненської сільської ради від 14 червня 2017 року створено відділ соціального захисту та обслуговування населення і у справах дітей, сім'ї та молоді, в якому

надається наступні соціальні послуги: консультування та допомога в оформленні субсидій та пільг, догляд вдома (на платній та безоплатній основі), соціальна профілактика з особами які засуджені з відволіканням виroku на певний строк.

Але, задля запобігання негативних явищ та своєчасного їх попередження передбачені наступні завдання:

1. Робота з категорією людей, які потрапили в складні життєві умови;
2. Проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо оформлення субсидій, пільг, соціальної допомоги, впровадження системи надання адресної допомоги;
3. Затвердити перелік об'єктів житлового та громадського призначення, що підлягають першочерговому пристосуванню для потреб людей з обмеженими можливостями і обладнати їх необхідними допоміжними засобами;
4. Створити умови для соціальної адаптації та реінтеграції осіб, які переселилися з тимчасово окупованої території, та учасників АТО;
5. Визначити заходи надання допомоги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям інвалідам, хворим які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість одиниць допомоги, відсоток задоволення потреб соціально незахищених громадян;
- ✓ Кількість заходів щодо адаптації осіб, які переселилися з тимчасово окупованої території, та учасників АТО;
- ✓ Кількість осіб, що отримують допомогу на дому;
- ✓ Кількість наданого житла (виділених земельних ділянок) учасникам АТО³.

Відповідальний (посада): Відділ соціального захисту та обслуговування населення і у справах дітей, сім'ї та молоді, Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин

Джерело фінансування: бюджетні кошти, міжнародна технічна допомога, залучені гранти та кошти бізнес партнерів

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

³ Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22.10.1993р., із змінами, ст.12 п.14

Напрямок С. Розвиток людського капіталу та громадської активності населення

В Україні створено передумови для залучення населення до вирішення місцевих проблем, але активність членів Благодатненської громади на сьогодні на дуже низькому рівні. Основними причинами цього є, по-перше, недостатнє розуміння органами влади, що являє собою участь громади в процесі економічного та соціального розвитку, та яким чином можна залучати населення. Другою причиною є інертність самих членів громади: частково через «споживацький підхід» (влада зобов'язана забезпечити нас усім), частково через непорозуміння того, що тільки вони особисто можуть стати провідниками змін.

Одним із шляхів підвищення активності мешканців громади є сприяння згуртованості мешканців різних сіл об'єднаної ОТГ через створення єдиного культурного простору, проведення сумісних свят та творчих заходів, спортивних змагань, тощо. Також, завдяки творчій реалізації у людей, особливо молоді, змінюється світогляд, сприйняття себе як особистості в навколишньому світі, збільшується відповідальність за стан спочатку громади, потім країни та планети. Тому, вкрай важливо створити умови для творчої реалізації та формування самодостатніх відповідальних особистостей у громаді. Крім того, сільськи будинку культури, як правило, якщо вони в задовільному технічному стані, використовуються як майданчики для проведення загальних зборів громади, генерації спільних ідей та обговорення актуальних проблем з метою їх вирішення.

Результати SWOT – аналізу за напрямом С

Сильні сторони S (внутрішні)	Слабкі сторони W (внутрішні)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Багато мешканців ОТГ мають відчуття відповідальності, у кожному селі є найбільш активні люди (приблизно по 10 осіб у кожному селі); 2. Мешканці ОТГ мають досвід спільного вирішення проблем у надзвичайних ситуаціях, досвід допомоги на лікування та ін.; 3. Після об'єднання у Благодатненську ОТГ є традиційним спільне проведення свят; 4. Є 5 діючих громадських організацій; 5. Велика бажання займатися спортом у молоді та у дорослого населення; 6. Багато діючих творчих колективів, гуртків та спортивних секцій 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інертність більшості мешканців відносно вирішення проблем громади; 2. Відсутність механізму участі громади у обговоренні та прийнятті рішень щодо місцевих проблем; 3. Низький рівень самоорганізації; 4. Низький матеріальний стан закладів культури та спорту (недостатність сучасного обладнання та інвентарю); 5. Немає місць для камерного проведення дозвілля молоді (крім кафе та барів)
Можливості О (зовнішні)	Загрози Т (зовнішні)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Залучення додаткових коштів через участь у міжнародних проектах; 2. Обмін досвідом з європейськими країнами в соціальній сфері, можливість духовного збагачення; 3. Покращення психологічного стану при нових можливостях. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відтік трудових ресурсів та кваліфікованих кадрів у країни ЄС; 2. Скорочення і закриття закладів; 3. Відтік молоді, зменшення кількості населення, погіршення демографічної ситуації.

С.1. Створення умов для творчого розвитку та формування здорового способу життя

Заклади культури, які мали б виконувати роль громадських центрів і повинні створювати умови для збереження, підтримки й розвитку культурних та освітніх ініціатив для різних верств населення і вікових груп, через поганий стан та відсутність елементарних побутових умов не можуть виконувати такі функції повноцінно та якісно.

Після створення Благодатненської об'єднаної територіальної громади, в Благодатненську ОТГ відійшло 7 клубних закладів та 7 бібліотек (с. Садове, с. Семенівка, с. Благодатне, с. Воеводське, с. Новогригорівка, с. Остапівка, с. Рябоконева).⁴ На теперішній час при сільських будинках культури та клубах працює 16 працівників, діють 34 колективи художньої самодіяльності, які охоплюють 413 учасників. Кількість осіб, охоплених творчою діяльністю могла б бути значніше більше, але, в умовах багатолітнього обмеженого фінансування галузі та неузгодженості наявної нормативно-правової бази щодо функціонування закладів культури та мистецтв стан будівель закладів культури та їх матеріально-технічна база в край погіршилась, що значно ускладнює культурне обслуговування населення та надання жителям якісних послуг. Тому, Стратегічним планом передбачені заходи в цьому напрямку:

С.1.1. Відновлення та реконструкція об'єктів культурної інфраструктури та покращення матеріальної бази

1. Капітальний ремонт Благодатненського, Воеводського та Садівського БК (з використанням ефективних енергозберігаючих технологій) ;
2. Сучасне уніфіковане технічне оснащення будинків культури, оновлення костюмів для творчих колективів

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість постійних гуртків у закладах культури (по кожному - кількість відвідувачів);
- ✓ Кількість реалізованих проектів направлених на модернізацію діючих закладів культури

Відповідальний (посада): Відділ освіти, культури, молоді та спорту

Джерело фінансування: бюджетні кошти, міжнародна технічна допомога, залучені гранти та кошти бізнес партнерів

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2022

С.1.2. Створення єдиного та доступного культурного простору для творчого розвитку та реалізації.

Свого часу поява сільських бібліотек була спричинена розумінням їхнього значення як соціального інституту, що сприяє отриманню додаткової освіти, розширенню культурного простору села, формуванню його інтелектуального та інформаційного потенціалу.

⁴ керуючись ст. 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законами України «Про культуру», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та на виконання рішення Арбузинської районної ради від 28 березня 2017 року № 9

Сьогодні також у багатьох населених пунктах бібліотека є єдиним загальнодоступним центром інформації, особливо для соціально вразливих категорій – багатодітних сімей, безробітних, пенсіонерів тощо. Саме тут мешканці громади отримують доступ до інформаційних ресурсів, придбання яких не передбачене їхнім сімейним бюджетом, а також користуються кваліфікованими консультаціями з пошуку й отримання достовірної та оперативної інформації з важливих для них питань.

Кім того дуже актуальним є спроможність бібліотек та клубних закладів не тільки розширення інформаційно-освітнього середовища та повного забезпечення попиту на інформацію а і задоволення соціокультурних, комунікативних та дозвіллевих потреб користувачів. Відповідно опитуванню мешканців та школярів Благодатненської ОТГ однієї з важливих проблем визначена проблема організації розвитку та дозвілля молоді.

1. На базі діючих бібліотек створення інформаційного та комунікативного середовища задля задоволення соціокультурних, самоосвітніх і дозвіллевих потреб різновікових мешканців (міні-кінотеатри, доступ до Інтернету, тематичні обговорення);
2. Забезпечення Остапівського та Рябоконецького СК комп'ютерною технікою та Інтернет-зв'язком;
3. Забезпечення участі творчих колективів ОТГ в обласних та всеукраїнських конкурсах та фестивалях;
4. Проведення спільних для ОТГ соціально важливих святкових та тематичних заходів.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість створених місць проведення дозвілля для молоді та осіб інших вікових категорій;
- ✓ Кількість творчих колективів (по кожному - кількість постійних учасників);
- ✓ Кількість проведених заходів, направлених на підвищення соціальної згуртованості в громаді.

Відповідальний (посада): Відділ освіти, молоді, спорту та культури

Джерело фінансування: бюджетні кошти, міжнародна технічна допомога, залучені гранти та кошти бізнес партнерів

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

С.1.3. Підтримка спорту та формування здорового способу життя

Формування відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я свого оточення як найвищих суспільних та індивідуальних цінностей є сьогодні загальнодержавною політикою. В умовах теперішнього низького стану медичної галузі, погіршення екології та економічного стану багатьох сімей, пропаганда здорового способу життя через фізичне виховання дітей та залучення до спорту та активних форм відпочинку представників всіх вікових категорій є необхідністю.

У Благодатненській ОТГ захопленість дітей, молоді та дорослих фізичною культурою та спортом є достатньо високої: працюють секції з футболу, волейболу, баскетболу, настільного тенісу, шахів та туризму, в яких займаються 328 дітей та 325 дорослих. Місцева влада всебічно підтримує розвиток цього напрямку: з моменту

об'єднання ОТГ було відремонтовано спортивні зали у Благодатненській та Воєводській ЗОШ, стадіон в с. Благодатне, введено посаду інструкторів по спорту у с. Благодатне та с. Садове. В громаді регулярно, згідно затвердженого графіку проводяться спортивні змагання та спортивні заходи до дня молоді, дня фізкультурника та інші.

В подальшому, також, громада планує продовжити таку політику відносно розвитку фізичної культури та спорту, а саме:

1. Забезпечення доступності мешканців всіх вікових категорій до занять спортом;
2. Будівництво футбольного поля зі штучним покриттям у Благодатненській ЗОШ I-III ст.;
3. Будівництво спортивного майданчику у Воєводській ЗОШ I-III ст.;
4. Капітальний ремонт спортзалів у Рябоконеvській ЗОШ I-II ст. та Семенівській ЗОШ I-III ст.;
5. Введення інструкторів по спорту у с. Воєводське, с. Садове;
6. Забезпечення спортивним інвентарем спортивних секцій, спортивних команд, та спортивних змагань;
7. Регулярне проведення спортивних празників та спортивних змагань.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість реалізованих проєктів, направлених на будівництво та модернізацію спортивних закладів;
- ✓ Кількість діючих секцій та спортивних команд (по кожному - кількість постійних учасників);
- ✓ Кількість проведених спортивних змагань та празників;
- ✓ Кількість переможців у спортивних змаганнях.

Відповідальний (посада): Відділ освіти, молоді, спорту та культури

Джерело фінансування: бюджетні кошти, міжнародна технічна допомога, залучені гранти та кошти бізнес партнерів

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

C.2. Розвиток громадської активності мешканців щодо місцевого самоврядування та розвитку ОТГ

Залучення громадськості до процесів розробки та прийняття рішень, а також спільного вирішення проблем, що стосуються життя територіальної громади, є одним з фундаментальних принципів демократії та розвитку громадського суспільства. Загальною метою залучення є налагодження довірливих відносин між членами громади та влади, збільшення взаємної відповідальності в процесі прийняття рішень, а також зростання спроможності територіальної громади залучати додаткові можливості (міжнародна-технічна допомога, грантові кошти тощо) до розвитку своєї території.

2.1. Сприяння самоорганізації населення та розвитку місцевих громадських організацій та залучення громадян до місцевого самоврядування.

Самоорганізації населення є досить дієвим інструментом задля розвитку громади через спільне вирішення проблем та залучення додаткових ресурсів. На теперішній час в

Благодатненської ОТГ є п'ять благодійних організацій, які були створені ще до об'єднання ОТГ. Але, їх діяльність є вузько направленою, обмеженою межами власного села та без досвіду залучення грантових коштів. Нажаль, вони не мають ні спільних відносин між собою, ні взаємодії з місцевою владою. Між тим, підвищення їх інституційної спроможності, залучення нових громадських активістів та поєднання зусиль навколо інтересів громади можуть надати нові важелі до управління громадою.

Також, дуже важливим є залучення молоді до питань місцевого самоврядування. Це не тільки внесе «нову хвилю» та новий погляд на деякі питання (наприклад благоустрій територій та облаштування зон відпочинку, проведення загальних свят та ін.), але і підштовхне у них зростання відповідальності за своє село та розвиток лідерських якостей.

Тому, Стратегічним Планом передбачається наступне:

1. Створення Громадської ради із залученням громадських активістів та діючих громадських організацій до обговорення проблем розвитку ОТГ;
2. Створення Молодіжної ради задля залучення молоді до визначення напрямків та реалізації молодіжної політики на місцевому рівні;
3. Створення дорадчого органу з питань самоорганізації населення та інституційного розвитку громадських організацій.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість реалізованих громадських ініціатив, шляхом самоорганізації населення;
- ✓ Кількість залучених грантів на виконання проектів;
- ✓ Кількість проведених засідань громадської ради та молодіжної ради;
- ✓ Кількість проведених заходів щодо інституційного розвитку місцевих громадських організацій.

*Відповідальний (посада): Відділ освіти, молоді, спорту та культури, економічний відділ
Джерело фінансування: бюджетні кошти, міжнародна технічна допомога, залучені гранти*

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

2.2. Вдосконалення механізми доступу до публічної інформації щодо використання коштів та управління ОТГ

Благодатненська сільська рада приймає рішення та здійснює свою політику від імені громадян, тому забезпечення членам громади доступу до публічної інформації є підтвердженням відкритості та прозорості влади, забезпечення їх конституційних прав, а також необхідною умовою для залучення громадськості до обговорення та активної участі в розвитку громади.

На теперішній час каналами отримання інформації щодо діяльності сільської ради є офіційний сайт Благодатненської ОТГ, на якому висвітлюються усі рішення та програмні документи, та сторінка у Facebook, на якій висвітлюються всі заходи та події у громади. Крім того, кожного четвергу у с. Благодатне є невеличкий випуск радіо новин. Також періодично, раз у пів року, видається інформаційний бюлетень «Єдина громада», як звітування перед громадою о виконаній роботі. Тобто, швидкий доступ до офіційної інформації, програмних документів та їх обговорення можливо отримати тільки на офіційному сайті громади. Але, нажаль, не всі мешканці мають технічну можливість та навички користування Інтернет, тим

самим вони обмежені в можливості отримання своєчасного доступу до інформації та можливості обговорення та впливу на прийняття важливих для громади рішень. Тому потрібно зробити випуск інформаційного бюлетеню «Єдина громада» більш частішим (1 раз на тиждень) та більш інформативним: у доступній формі не лише інформувати населення про виконану діяльність, але і про проблеми, які потребують вирішення та можливі шляхи їх вирішення (наприклад з досвіду інших громад) .

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість випусків та примірників інформаційного бюлетеню «Єдина громада».

Відповідальний (посада): помічник сільського голови, депутати місцевої ради

Джерело фінансування: бюджетні кошти, волонтерська допомога активістів громади

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2020

С.3. Благоустрій та розвиток місць громадського публічного простору

До теперішнього часу в селах громади практично не проводилась робота з благоустрою, відсутні тротуари, в більшості не благоустроєні майданчики перед сільрадою, школами та будинками культури, парки багато років не відновлялись. Сміттєві баки та туалети загального користування відсутні.

Передбачається відновлення існуючих парків та створення нових публічних просторів у відповідності до ландшафту сіл та включаючи креативні елементи (стріт-арт, інтерактивні скульптурні композиції, дитячих майданчиків, творчі рішення у сфері озеленення, створення сільських «меблів» тощо). Планується широке залучення до цього мешканців громади, представників бізнесу.

3.1. Благоустрій територій сіл ОТГ

1. Відновлення існуючих парків, облаштування квітників та газонів;
2. Озеленення населених пунктів громади;
3. Будівництво парку у с. Благодатне;
4. Встановлення туалетів загального користування та сміттєвих баків.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Рівень задоволеності мешканців естетичним виглядом сіл громади;
- ✓ Кількість відновлених парків;
- ✓ Кількість встановлених туалетів, сміттєвих баків.

Відповідальний (посада): Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин

Джерело фінансування: бюджетні кошти, міжнародна технічна допомога, залучені гранти та кошти бізнес партнерів, волонтерська допомога членів громади

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

3.2. Розвиток місць громадського простору

1. Створення нових публічних просторів включаючи креативні елементи (стріт-арт, інтерактивні скульптурні композиції, дитячих майданчиків, творчі рішення у сфері озеленення, створення сільських «меблів» тощо);

2. Будівництво громадських туалетів у визначених місцях, встановлення сміттєвих баків.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Рівень задоволеності мешканців благоустроєм сіл громади;
- ✓ Кількість облаштованих нових публічних просторів;
- ✓ Кількість встановлених туалетів.

Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин

Джерело фінансування: бюджетні кошти, міжнародна технічна допомога, залучені гранти та кошти бізнес партнерів

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

Напрямок D. Формування безпечного середовища

Створення безпечного середовища для всіх мешканців громади є важливою передумовою для збереження людського та природного потенціалу: важливо не тільки поліпшити соціально-економічне становище та захист громадян, але й створити умови для відповідального ставлення та збереження природних ресурсів та для майбутніх поколінь - земель, річок, лісових насаджень.

Сильні сторони S (внутрішні)	Слабкі сторони W (внутрішні)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність на території Благодатненської ОТГ земель національного парку «Бужський Гард». 2. Мальовнича природа прекрасні місця для відпочинку. 3. Наявність лісосмуг, дерева та кущі для озеленення ОТГ. 4. Наявність річок, водні ресурси. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність в Благодатненській ОТГ централізованого водовідведення. 2. Відсутність внутрішніх туалетів у деяких дошкільних, шкільних, медичних та культурних закладах. 3. Збільшення несанкціонованих сміттєзвалищ. 4. Вирубка лісосмуг. 5. Забруднення русла річки Корабельна. 6. Відсутність служб правопорядку та протипожежного захисту. 7. В деяких населених пунктах частково відсутнє вуличне освітлення. 8. Наявність аварійних покинутих будинків 9. Відсутність систем відео нагляду
Можливості O (зовнішні)	Загрози T (зовнішні)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Залучення додаткових коштів через участь у державних програмах та міжнародних проектах 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пересихання та забруднення річок. 2. Знищення лісосмуг (використають для опалення будівель).

D.1. Забезпечення санітарного та екологічного благополуччя

Проблема поводження з твердими побутовими відходами (далі - ТПВ) є дуже гострою для всієї Миколаївської області. У регіоні вістуні сміттєсортувальні та сміттєпереробні заводи, або комплекси, не забезпечено широке впровадження роздільного збору ТПВ.

В Арбузинському районі діють 16 місць видалення відходів (далі – МВВ), з яких тільки за двома наявні державні акти на право постійного користування земельної ділянкою під сміттєзвалище, це у смт. Арбузинка та смт. Костянтинівка.

В Благодатненській ОТГ є діючими 5 МВВ (в с. Благодатне, в с. Воєводське, в с. Садове, в с. Семенівка та в с. Рябоконева), але вони не мають державних актів на право постійного користування земельної ділянкою під сміттєзвалище. Відсутня спеціалізована техніка для збору та вивезення сміття, договори з мешканцями не укладені. Відсутність комплексного підходу в галузі поводження та видалення побутових відходів у населених пунктах Благодатненської ОТГ призвела до зростання числа стихійних сміттєзвалищ. Тому, для досягнення цієї цілі необхідно впровадити комплекс заходів щодо організації збору та вивезення сміття, ліквідації стихійних сміттєзвалищ та легалізація наявних.

Обласною Програмою поводження з твердими побутовими відходами в Миколаївській області⁵ заплановане будівництво технологічних комплексів із сортування та переробки побутових відходів у містах Первомайськ та Южноукраїнськ, що дозволить впровадити в громаді систему сортування ТПВ.

1.1. Створення сучасної системи управління відходами

1. Закупівля сміттєприбиральної техніки для КП «Благодать»;
2. Створення механізму збору та вивезення (утилізації) ТПВ;
3. Отримання державних актів й акт на право постійного користування на земельну ділянку під сміттєзвалище;
4. Ліквідація стихійних сміттєзвалищ;
5. Запровадження системи сортування ТПВ.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість укладених договорів з населенням на вивезення сміття;
- ✓ Зменшення кількості стихійних сміттєзвалищ;
- ✓ Відсоток сортування ТПВ

Відповідальний (посада): КП «Благодать», економічний відділ, відділ архітектури, будівництва та земельних відносин

Джерело фінансування: Субвенція, ДФРР, обласний бюджет, місцевий бюджет

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2023

1.2. Поліпшення санітарно-гігієнічних умов в навчальних та медичних закладах, та сільських БК

В зв'язку з тим, що в більшості сіл є проблеми з водою, тому деякі соціальні об'єкти не мають внутрішніх туалетів, або вони не працюють повноцінно. Тому, основними завданнями є:

⁵ Програма поводження з твердими побутовими відходами в Миколаївській області на період до 2020 року затверджена рішенням обласної ради №6 від 21.11.2008р.

1. Облаштування внутрішніх туалетів у соціальних закладах с. Семенівка (дитячий садок, школа, будинок культури);
2. Ремонт туалетів та водовідведення у школах с. Рябоконеве та с. Садове
3. Облаштування внутрішніх туалетів у п'яти БК Благодатненської ОТГ.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість соціальних об'єктів з облаштованими та працюючими внутрішніми туалетами

Відповідальний (посада): Відділ освіти, культури, молоді та спорту, Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин

Джерело фінансування: місцевий бюджет, ДФРР, обласний бюджет, залучені гранти та кошти бізнес партнерів

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2021

1.3. Формування екологічного світосприйняття у населення (дорослих та дітей)

Відповідно опитуванню школярів Благодатненської ОТГ одним з трьох непривабливих факторів в громаді вони вважають забрудненість та сміття. Є очевидним, що забезпечити чистоту тільки зусиллями влади неможливо. Стан навколишнього середовища, його чистота, збереження та розвиток формується відношенням до цього кожного мешканця громади. Тому, формування екологічної культури та екологічного світосприйняття у дорослих та дітей є важливим для сталого розвитку будь якої громади.

Проведення екологічних заходів (із благоустрою та озелененню населених пунктів упорядкуванню придорожніх смуг, очищення водоймищ, висадці дерев тощо) із залученням членів громади та школярів дасть можливість не тільки покращити стан внутрішніх на навколишніх територій сіл Благодатненської ОТГ та і збільшить згуртованість та відповідальність всіх мешканців громади.

1. Проведення «екологічних» часів з закладах дошкільної та шкільної освіти;
2. Проведення екологічних фестивалів, виставок, святкових заходів для мешканців ОТГ;
3. Участь школярів та молоді в екологічних акціях по очищенню, благоустрою та озелененню території сіл.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Зміна відношення мешканців до збереження навколишнього середовища;
- ✓ Кількість проведених екологічних заходів (громадських ініціатив)

Відповідальний (посада): Відділ освіти, молоді, спорту та культури, громадські організації, Молодіжна рада

Джерело фінансування: місцевий бюджет, залучені гранти та кошти бізнес партнерів

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

D.2. Забезпечення цивільного захисту та громадської безпеки

2.1. Забезпечення правопорядку та запобігання правопорушень

Забезпечення громадської безпеки та правопорядку є однієї з важливих обов'язків місцевої влади. За охороною правопорядку слідкує дільничний офіцер поліції

Арбузинського відділення поліції Братського ВП ГУНП в Миколаївській області. Але, відповідно з законодавчими нормами ⁶ планується утворити «Поліцейську станцію» в с. Благодатне із залученням дільничного офіцера поліції, якій зможе більш оперативно реагувати на правопорушення. Також планується встановлення камер відеоспостереження на в'їздах в кожне село в виводом зображення на комп'ютер дільничного офіцера.

1. Створення в складі виконавчого органу структурного підрозділу з питань цивільного захисту (введення посади фахівця з питань цивільного захисту);
2. Виділення приміщення та облаштування «Поліцейської станції»;
3. Встановлення в селах камер відео спостереження.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Підвищення відчуття безпеки у мешканців ОТГ;
- ✓ Кількість місць, де встановлено камери відео спостереження.

Відповідальний (посада): Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин

Джерело фінансування: місцевий бюджет, державний бюджет

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2020

2.2. Реконструкція вуличного освітлення

Зовнішнє вуличне освітлення є невід'ємною частиною безпечного середовища: на освітлених вулицях зменшується ризик злочинних дій, дорожно-транспортних пригод та випадків травмування населення.

З моменту об'єднання Благодатненської ОТГ було вже реалізовано декілька проектів по зовнішньому освітленню населених пунктів, тому майже 70% вулиць у селах громади мають освітлення. Під час реалізації Стратегічного плану розвитку плануються освітлити останні вулиці, а саме зробити:

1. Капітальний ремонт вуличного освітлення в с. Благодатне по вулицям Степова, Калинева;
2. Капітальний ремонт вуличного освітлення в с. Благодатне по вулицям Шляхова, Орлова та пров. Різдвяний;
3. Капітальний ремонт вуличного освітлення в с. Остапівка по вулицям Набережна, Пушкіна, Степова, Зарічна;
4. Капітальний ремонт вуличного освітлення в с. Семенівка по вулицям Шевченка, Пушкіна, Садова, пров. Вільний, Водопроводний, Кузнечний, Південний, Сонячний;
5. Капітальний ремонт вуличного освітлення в с. Семенівка по вулицям Шкільна, Зелена.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Протяжність вуличного освітлення, км;

Відповідальний (посада): Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин

Джерело фінансування: місцевий бюджет

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2021

⁶ Закон України «Про національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII, Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України №650 від 28.07.2017р.

D.3. Збереження водойм та відновлення лісосмуг

Для маловодної Миколаївської області є актуальним збереження водних об'єктів та відновлення лісосмуг.

Через територію Благодатненської ОТГ протікають дві річки: Південний Буг (Друга за довжиною річка після Дніпра), яка є південним кордоном території Благодатненської сільської ради та маловодна річка Корабельна (ліва притока Південного Бугу). Русло річки Корабельна на сьогодні заростає та замулюється, для її збереження потрібне укріплення берегів та очищення русла. Нажаль власними зусиллями громади це не можливо, через обмеженість місцевого бюджету. Але місцева влада та громадські організації будуть шукати можливості вирішення цієї проблеми через пошук грантових коштів, з можливістю співфінансування.

Існування фактів незаконної вирубки у полежахисних лісових смугах відсутність догляду та охорону насаджень через невизначеність правового статусу лісосмуг негативно позначається на їхньому стані. Відновлення та очищення лісосмуг є важливою складовою захисту навколишнього середовища та підтримки родючості ґрунтів та зниження вітрової ерозії сільськогосподарських земель. Але, допоки невирішеними залишаються юридичні питання, місцева влада не може в повною мірі вплинути на цю проблему.

У рамках реалізації зазначеної цілі ключовими завданнями є:

1. Проведення акцій з очищення лісових масивів та лісосмуг від несанкціонованих сміттєзвалищ;
2. Відновлення русла річки Корабельна.

Показник (індикатор) досягнення цілі:

- ✓ Кількість отриманих та виділених коштів на фінансування заходів із очищення та відновлення лісових масивів та лісосмуг, русла річки Корабельна.

Відповідальний (посада): Відділ архітектури, будівництва та земельних відносин, Молодіжна рада

Джерело фінансування: місцевий бюджет, субвенція, фонд охорони навколишнього природного середовища, ДФРР, гранти міжнародної технічної допомоги

Термін виконання (рік - початок та кінець): 2019-2025

6. Впровадження та моніторинг

Реалізація Стратегічного Плану розвитку Благодатненської ОТГ до 2025р. буде відбуватися через щорічну програму економічного та соціального розвитку. Після розробки та затвердження Стратегічний план має стати базою для формування річної програми соціально-економічного розвитку громади та річного бюджету Благодатненської ОТГ. Фінансове забезпечення реалізації Стратегічного Плану здійснюватиметься за рахунок усіх джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством України, в тому числі: коштів державного бюджету; місцевих бюджетів; міжнародної технічної допомоги; міжнародних фінансових організацій; інвесторів, донорських організацій тощо.

Супроводженням процесу реалізації Стратегічного Плану буде займатися Комітет з управління впровадженням Стратегічного плану розвитку, а її моніторингом – Благодатненська сільська рада. У разі необхідності, для детального опрацювання програм та проектів буде будуть створюватись окремі проектні групи.

Основні завдання діяльності Комітету з управління впровадженням Стратегічного плану розвитку:

- Визначення процедури виконання цілей: розподіл обов'язків щодо виконання конкретних завдань, визначення фахівців, зацікавлених осіб – партнерів та необхідних ресурсів;
- Організація навчальних заходів та семінарів з підвищення кваліфікації та рівня знань з питань впровадження нових підходів до управління (з питань проектного менеджменту, комунікаційної політики, тощо);
- Підготовка піврічних звітів щодо виконання оперативних цілей, а в разі невиконання – причин;
- Підготовка річних звітів з динамікою зміни показників з ефективності реалізації Стратегічного плану розвитку (відповідно до переліку показників оцінки ефективності, розроблених за кожної ціллю);
- Підготовка пропозиції щодо внесення змін та доповнень до Стратегічного плану розвитку.

Реалізація Стратегічного плану розвитку ґрунтуватиметься на постійному процесі моніторингу виконання заходів та оцінки ефективності досягнутих результатів. Базову інформацію, необхідну для визначення результатів виконання проектів містить Проектний листок, у якому відображені ресурси (бюджет, виконавці), процеси (календарний план реалізації заходів) та результати (очікуваний результат реалізації).

Загальну координацію процесу впровадження та моніторингу Стратегічного плану буде здійснювати виконком Благодатненської ОТГ із періодичним висвітленням на офіційному сайті, у інформаційному віснику Благодатненської ОТГ та у соціальних мережах.

Інституційну підтримку реалізації Стратегічного плану розвитку, а також розробку та подальшу реалізацію окремих проектів розвитку, відповідно до стратегічних та оперативних цілей, здійснюватимуть громадські організації, формування та установи, які вже діють на території ОТГ та ті, що будуть створені впродовж наступних років:

- КП «Благодать»;
- Рада підприємців;
- Громадська рада;
- Молодіжна рада.

7. Узгодженість Стратегічного плану Благодатненської ОТГ зі Стратегією розвитку Миколаївської області

Стратегічні напрями	Стратегічні цілі	Операційні цілі та завдання Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2020 року
А. Економічне зростання громади	А.1. Створення засад задля належного управління громадою	3.2.5. Підтримка розробки містобудівної документації та впровадження нових технологічних можливостей для ведення містобудівного кадастру
	А.2. Підтримка фермерських та особистих селянських господарств	3.1.1. Підтримка нетрадиційних видів бізнесу, фермерства та сприяння самозайнятості населення 3.1.2.1. Проведення для сільгоспвиробників семінарів з питань виробництва екологічно чистих продуктів 1.3.1.5. Проведення науково-практичних конференцій, семінарів, тренінгів, «круглих столів», «днів відкритих дверей», консультацій для суб'єктів підприємницької діяльності і широких верств населення з метою роз'яснення чинного законодавства з питань ведення бізнесу 3.1.2. Підтримка виробництва органічної продукції та екологічно чистих продуктів 3.1.3. Підтримка кооперативного руху на селі
	А.3. Сприяння розвитку сільського зеленого туризму	1.4.1. Створення та підтримка туристичних продуктів 1.4.1.2. Створення та просування нових туристичних маршрутів 1.4.1.3. Розвиток туристичної інфраструктури вздовж туристичних маршрутів та шляхів активного туризму 1.4.1.4. Підтримка розвитку сільського (зеленого) туризму
В. Забезпечення населення якісними та доступними послугами	В.1. Забезпечення сталим водопостачанням та транспортними послугами	2.4.1. Забезпечення населення якісною питною водою 2.4.1.1. Будівництво, капітальний ремонт і реконструкція мереж водопостачання та водовідведення міських та сільських населених пунктів
	В.2. Забезпечення доступності та якості медичних послуг	1.1.1. Розвиток транзитного та логістично-транспортного потенціалу 1.1.1.1. Будівництво, реконструкція, капітальний та поточний ремонт автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури 1.1.1.2. Міжміське автобусне сполучення
	В.3. Підвищення якості надання освітніх послуг (шкільна та позашкільна освіта)	
	В.4. Покращення доступу до адміністративних та соціальних послуг	2.3.2. Розвиток системи первинної медицини на сільських територіях

		<p>2.3.8. Створення належних умов праці медичних та педагогічних працівників у сільській місцевості (насамперед молодих спеціалістів), забезпечення їх земельними ділянками, доступним житлом шляхом надання пільгових довгострокових кредитів</p> <p>2.3.8.1. Залучення фахівців для роботи в сільській місцевості в галузях охорони здоров'я та освіти (у т.ч. молодих спеціалістів), шляхом надання пільгових довгострокових кредитів на будівництво (придбання) житла</p> <p>2.3.8.3. Впровадження ефективного механізму виділення земельних ділянок для будівництва житла для спеціалістів, які залучаються для роботи в сільській місцевості</p>
		<p>2.4.2. Підвищення енергоефективності житлово-комунального господарства і закладів соціальної сфери</p>
		<p>2.2.4. Забезпечення доступності та якості послуг, що надаються державними органами</p> <p>2.2.4.2. Створення умов для доступу/доступності громадянам до адміністративних послуг у центрах надання адміністративних послуг, зокрема з використанням технологій електронного урядування</p>
<p>С. Розвиток людського капіталу та громадської активності населення</p>	<p>С.1. Створення умов для творчого розвитку та формування здорового способу життя</p> <p>С.2. Розвиток громадської активності мешканців щодо місцевого самоврядування та розвитку ОТГ</p> <p>С.3. Розвиток місць громадського простору</p>	<p>2.5.1.1. Будівництво, реконструкція та капітальні ремонти закладів культури і мистецтва</p> <p>2.5.1.2. Технічне переоснащення закладів культури і мистецтва</p> <p>2.5.1.3. Модернізація мережі бібліотек шляхом інформатизації та використання їх ресурсу для створення мережі розширених центрів надання культурних, освітніх та інших послуг (міні-кінотеатри, доступ до Інтернету, семінари та навчання)</p> <p>2.3.4. Розвиток інфраструктури для фізкультури та аматорського спорту</p> <p>Будівництво нових та реконструкція існуючих спортивних об'єктів області</p> <p>2.3.4.3. Поліпшення матеріальної бази спортивних комплексів у навчальних закладах області</p> <p>2.5.1. Підтримка розвитку культурно-мистецьких закладів</p>

		<p>3.2.1. Підтримка взаємодії громад з метою вирішення спільних проблем</p> <p>3.2.2. Формування механізмів залучення мешканців для вирішення місцевих проблем, сприяння створенню органів самоорганізації населення, поліпшення доступу до публічної інформації</p> <p>2.2.2.1. Підтримка діяльності молодіжних і дитячих громадських організацій, органів учнівського та студентського самоврядування</p> <p>3.2.3.3. Підвищення рівня благоустрою та комунального обслуговування населених пунктів</p> <p>2.1.2.2. Створення нових та благоустрій існуючих територій для відпочинку</p>
D. Формування безпечного середовища	<p>D.1. Забезпечення санітарного та екологічного благополуччя</p> <p>D.2. Забезпечення цивільного захисту та громадської безпеки</p> <p>D.3. Збереження водойм та відновлення лісосмуг</p>	<p>2.1.1. Формування екологічного світосприйняття у населення</p> <p>2.1.1.1. Розвиток екологічної освіти, формування екологічного світогляду</p> <p>2.1.1.3. Проведення екологічних фестивалів, виставок, святкових заходів</p> <p>2.1.4. Створення сучасної системи управління відходами</p> <p>2.1.1.4. Реалізація громадських ініціатив з очищення берегів малих річок.</p> <p>2.1.2 Поліпшення стану рекреаційних та курортних зон, очищення територій природних рекреаційних зон та територій навколо населених пунктів</p> <p>2.1.2.3. Очищення лісових масивів та лісосмуг від несанкціонованих сміттєзвалищ</p> <p>2.1.2.4. Відновлення, охорона і раціональне використання лісових та водних ресурсів, створення умов для відтворення флори та фауни</p>

